

ABONAMENTUL:
Un an 200 L
6 luni 100 L
3 luni 50 L
Redacția și administrația Arad,
Bulevard. Regina
Maria 12. Etaj I.

Tribuna Nouă

„In hoc signo
vinces“
CU
acest
semn
vei
birui.

Organ al Partidului Național-Liberal.

Director: ALB. CONSTANTINESCU

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet.

Arad, 18 Iunie 1927.

CĂTRE ALEGĂTORII DE CAMERĂ ȘI SENAT AL JUDEȚULUI ȘI ORAȘULUI ARAD.

După patru ani încheiați de rodnică guvernare (1922—1926), partidul Național-Liberal a lăsat frânele conducerii. Și a recomandat M. S. Regelui să aducă la cârmă pe generalul Averescu, convins că acesta va continua opera de consolidare a Țării înăuntru și în afară.

Dar partidul de sub conducerea d-lui general Averescu în loc să-și pună toate forțele în slujba Țării, pentru întărirea ei, s-a ocupat mai ales cu căpătuirea și întărirea partizanilor. Avutul Țării a început să fie socotit avut personal. A mărit de două și de trei ori dările, și a strâns bani dar nu pentru plata datorităilor și înflorirea Țării — ci pentru plata partizanilor pe cari l-a numit câte doi-trei într'un singur post.

Urât de oameni din pricina risipei banului adunat cu trudă de la locuitori, obosit și slăbit din pricina certurilor și intrigilor personale ale celor cari îl compuneau și ale celor cari ar fi vrut să fie și ei miniștri, guvernul Averescu a trebuit să cadă!

Nesocotirea intereselor obștești a alarmat pe toată lumea.

Nu mai era vorba de interese particulare ci de însăși nevoile Țării. Atunci, Majestatea Sa Regele a socotit în înalta-I înțelepciune că lucrurile nu pot merge mai departe și a înălțurât de la cârmă guvernul Averescu.

Și pentru a vedea pe care dintre partide îl crede poporul mai capabil de guvernare a convocat noi alegeri și a însărcinat pe unul dintre sfetnicii Săi cei mai apropiați să întocmească un guvern cu oameni din toate partidele și din afară de partide, drept chesăsie că aceste alegeri se vor face fără silnicie și fără părtinire.

Cetățeni alegători!

Dintre toate partidele care au trecut pe la cârmă Țării de la întregirea neamului până azi, unul singur a fost în măsură să întărească Țara înăuntru și să o reprezinte cu demnitate în afară: *Partidul Național-Liberal*.

Istoria Partidului Național-Liberal este istoria Țării din ultimii 80 de ani.

Tot ce s'a făcut mai însemnat în acești 80 de ani: independență, întregirea neamului, vot obștesc, împroprietărire, refacerea Țării și, atâtea altele mai mărunte, s'au înfăptuit fiind la cârmă oamenii de seamă ai partidului Național-Liberal.

Partidul Național-Liberal este un partid temeinic ramificat și organizat în tot cuprinsul Țării.

Partidul Național-Liberal nu speculează nevoile unei anumite clase sociale și nu vrea să cunoască lupta dintre frați. El nu predică regionalismul că Naționalii și detestă lupta de clasă a Țărăniștilor.

Așa drept stă Partidul Național-Liberal în fața Națiunii și a Țării atât înainte cât și după guvernare; fără să se teamă nici de greutatea sarcinii, nici de tăria răspunderilor.

Cetățeni!!! Votați I linia dreaptă!

Programul Partidului Național-Liberal nu e ti-cluit în birourile cluburilor ci e rezultatul nevoilor vii ale Țării întregi.

Partidul Național-Liberal nu ametește lumea cu făgădueli; el înfăptuește! Celelalte partide politice arată ce vor face dacă vor veni la putere; ele se laudă cu... viitorul. Partidul Național-Liberal arată ce a făcut când a fost la putere; el are un trecut cu care se mândrește.

Celelalte partide au făcut sgomot, s'au certat și când au luat vremelnice puterea s'au făcut de po-mină și au fost gonite;

Partidul Național-Liberal a împlinit nevoi, a în-lăturat rele, a refăcut, a consolidat și a unificat Țara.

Celelalte partide cer totdeauna puterea și când o au, nu sunt în stare s'o păstreze;

Partidul Național-Liberal este chemat la putere când e nevoie și păstrează puterea cât este nevoie.

Voința celorlalte partide este dorința unor partizani sătui de opoziție, al căror număr crește sau scade după cum partidul se apropie sau se depăr-tează de putere.

Voința Partidului Național-Liberal, fie la putere fie în opoziție — este totdeauna voința Țării.

Celelalte partide trăesc speculând greșelile altora;

Partidul Național-Liberal trăiește prin meritele proprii.

Cetățeni alegători!

Pentru a-și putea continua opera reconstrucți-unii naționale, Partidul Național-Liberal vă cere votul.

Listele sale au ca semn linia dreaptă în piciorare I

Ministerul Justiției.

Comisiunea de Naturalizări.

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o înămpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

Domnule Ministru,

Subsemnata Elisabeta Goldstein casnică domiciliată în Arad, Plața Peștelui No. 17, cu onoare vă rog să binevoiți a-mi acorda cetățenia română voind a mă stabili definitiv în România unde am toate interesele.

Cu deosebită stimă
50' Elisabeta Goldstein

No. III/1927 Primăria com. Mișca.

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca publică licitație pe ziua de 2 Iulie 1927. pentru edificarea unui grajd pe seama animalelor de reproducție. Licitatia se va ține cu oferte închise și sigilate în conformitate cu art. 72-83 și urm. din legea contabilității publice.

Mișca la 15 Iunie 1927.
52 Primăria

Judecătoria rurală Rovine-Arad

No. G. 139/1927.

Extras

din publicațiunea de licitație.

Subsemnatul delegat judecătoresc prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 139/1927 a judecătoriei rurale Rovine, în favorul lui Pirtea Dumitrie reprezentant prin Dr. Lazar Ghebeles avocat din Pecica contra executatului din Pecica, pentru încasarea creanței de 25.000 lei capital și accesorii, se fixează termen de licitație pe ziua de 2 Iulie 1927 ora 2 p. m. la domiciliul executatului în Pecica unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 1 dulap (răclor) pentru păstrat carne, 1 cântar (decimal) și 1 troacă mare, în caz de nevoie și sub preț evaluat.

Rovine, la 11 Iunie 1927.
51 C. Cenedan
delegat judecătoresc.

Nu călătoriți

la băile scumpe, când și în această localitate primiți același tratament cu baie de

**ACID CARBONIC
SULFUR ȘI SARE
HIDROTERAPIE.**

**Cercetați deci
BAIA SIMAY.**
Personal excelent. Abonamentelor reducere. 29

La 39

Bufetul Cinema

Malul Mureșului

se mănâncă :—:
:—: eftin și bine

Funcționarii publici au 20% reducere

Gustând aerul curat de Mureș, cercetați și casa A. T. C. a bărcilor, unde puteți face excursiuni pe Mureș cu

Barca cu Motor
Casa bărcilor este asortată și cu un BUFET special unde se găsesc zilnic mâncări gustoase calde și reci și B E R E proaspătă.
44

În numărul trecut al ziarului nostru am făcut cu acte și cifre dovada jafului la care au fost supuse fondurile unor ministere de către înșiși titularii acestor ministere.

Dar se vede că cinismul și-a dat mâna cu inconștiența.

Pentru că numai astfel se poate califica fapta unui fost ministru care, după ce a băgat mâna până 'n cot în cassa ministerului, are curajul să declare unor ziariști că este adevărat că la plecarea din minister a împărțit unele sume, dar nu crede să fi făcut ceva deosebit de rău întrucât se obișnuiește ca toți miniștrii la plecare să procedeze la fel. Adică: să ia bani din cassa statului și să-i împartă celor din jurul lor!!

Auțiți, oameni buni, minunăție! Pentru asta plătim noi de ni se rup băerile pungii, pentru ca domnul ministru să dea sute de mii și milioane din banii noștri ai tuturor câtorva paraziți pe care îi ține pe lângă el ca să-l perie oridecâteori are nevoie.

Și știți cine a făcut o astfel de declarație lipsită de rușine? — Un om nou! Un om care spunea că vine să îndrepte lucrurile — să curețe murdăriile, să înlăture pe trântori și să întroneze dreptatea! Un om care, ca să ajungă la putere, a candidat pe 3 liste de-odată: la naționali, la naționali-tărăniști și la averescani.

Este d-l Vasile Goldiș, fostul ministru al cultelor și reprezentant al ales de voi la alegerile trecute.

Un prieten întru fripturism...

Prieten bun al d-lui V. Goldiș este părintele Dr. I. Lupaș, fost ministru al Sănătății.

In fiecare zi

PEPTĂNĂM LĂNĂ
cu prețuri foarte reduse.

KEMPF Socodor.

43

Cinema „MALUL MUREȘULUI”

VI/17—20

CĂSĂTORIE CU CONTRACT

în rolul principal.
RONALD COLMAN

1927 VI/21—24

**FANTOMA
TRECUTULUI**

în rolul principal
**JOSEPH SCHILDBRAUT —
VERA REYNOLDS și
WILLIAN BOYD**

Primum curent în comision
CARTOFI, CEREALE, FRUCTE și alte PRODUSE AGRICOLE.

J. SISSLE Berlin 0.27,
Alexanderstr. 20-a.

42

Justificarea jafului.

Am arătat în numărul trecut cum s-au luat bani din hrana bolnavilor și din fondul pentru materiale sanitare, și s-au dat pentru automobilele ministerului și diurnele partizanilor.

Și iată că părintele Dr. Lupaș, vine singur și mărturisește cu cernie printr-o scrisoare publicată în „Universul” (134/13. VI. c.) că a aprobat:

„Să li se dea (funcționarilor) câte 1000 (una mie) lei — începând cu oamenii de serviciu, precum și alte sume *convenite* (?) tuturor funcționarilor, cari în cursul lunilor Aprilie și Mai au muncit și în orele de după masă...”

Dar până aici nu-i nimic! Câte 1000 (una mie) lei dată unor oameni cari muncesc și după masă... (deși munca de după masă este obligatorie și e cuprinsă în salariu — dar, înfășșit, au luat și cei mici...)

Citez mai departe din scrisoarea părintelui Lupaș:

Apoi, secretarul general, dr. Banu, prezentându-mi un referat deosebit, cu propuneri relative la 5 directori generali, cari deasemenea au avut în sarcină specială, în afară de orele de serviciu, colaborând în diverse comisiuni pentru pregătirea regulamentelor și a proiectelor de legi, — am aflat, că e cu dreptate a li se aproba și acestora sumele indicate în referat (câte 20.000 lei).

Așa dar „e cu dreptate (!?)” a li se aproba și acestora sumele indicate în referat.”

Cine a întocmit referatul? Secretarul general. Cine au fost propușii? Directorii generali!

Dacă lucrurile s-ar petrece într-o familie, ar însemna că tatăl — adică ministrul — la propunerea fiului — secretarul general — dă câte ceva de cheltuială

nepoților — directorii generali Natural, lucrurile se petrec în familie.

E adevărat că banii dăruți n-ar face parte din averea proprie a „tatălui” ci ar fi scoși cu multă nevoie din buzunarele noastre — dar n-are-aface!

Dacă părintele doctor a aflat „că e cu dreptate” — așa trebuie să fie!

Dar „dreptatea” tot n-a fost împlinită cu totul. D-lui doctor Lupaș i s-a mai înaintat un memoriu în care același secretar general Dr. Gh. Banu și cu ceilalți directori generali cari câpătat prin referat câte 20.000 lei, mai pretind câte... 100.000 lei!! Nu pentru domniile lor personale, nu: Ci pentru „publicarea unei importante lucrări de medicină la care s-au angajat vre 30 dintre cei mai distinși medici ai țării.” Nu se precizează numele acestei „importante lucrări” nici vre-un nume din cei 30 distinși medici ai țării.

Se spune însă precis că directorilor Banu, Pamfil și Dumitrescu le-a „acordat câte 100.000 lei.” Să-i pape sănătoși! că odată cu ei papă și cinstea părintelui fost ministru.

Aceste de mai sus sunt mărturisiri de-ale celor vinovați. În ele au căutat să ascundă cât mai mult adevărul pentru nu revolta lumea.

Ce-o fi însă când vor începe cercetările și vor afla comisiunile de anchetă cheia atâtor și atâtor cheltuieli nesăbuite și atâtor sume asvârlite în gura sașioasă a partizanilor.

Așteptăm cu nerăbdare și vă rugăm să înștiințați la timp pe cetitori.

S. E. Racu

In aten ia viticultorilor!

Peronospora nu a apărut până acum în viile noastre: starea timpului este însă foarte favorabilă desvoltării peronosporei și după ce vor începe căldurile, de sigur, pe tepe pe frunze vor fi semnalul invaziunii. Trebuiește imediat după înflorirea strugurilor să se stropească viile cu zeama Bordeaux: 2%.

Oidium. În regiunea Maderat, Pâncota, până la Covăsant, a apărut și foarte violent. Acțiunea acestei boale asupra înfloririi strugurilor este grozavă. De aceea sfătuim să se facă tratamentele cu polysulfură (soluție de pucioasă), precum și prăfuiri cu pucioasă galbenă, sau neagră „Schlesing”.

Cochylis și Eudemis. În întreaga regiune odată cu înflorirea strugurilor au apărut și aceste molii, cari nimicesc rodul viilor. *Cochylis* este un vierme mic gălbui, cu capul ceva mai roșcat, *Eudemis* este un viermișor verde cu capul roșu.

Se observă imediat cu ochiul liber strugurii atacați de molii, iar printre bobitele de struguri strânse între firioarele lor, se află viermișorul care nimicește tot ciorchinul.

Tratamentele arsenicale trebuie făcute imediat și repetate din 8 în 8 zile de două ori. Se poate trata și cu un preparat de var cu petrol.

Toate substanțele necesare viilor se află în depozit la Sindicatul Viticol Arad, Boulevardul Regele Ferdinand 50, și se dau membrilor cu prețurile fabricii.

Director, D. Anastasiu

Sfichiuri...

Ministrii naționali din actualul guvern tră au avut un debut strălucit. A doua zi după ce au ajuns la putere s-au și înfrunțat din pită. Fostul guvern alocase o sumă oarecare pentru dăruirea de război ardelenilor.

O comisiune alcătuită la Finanțe repartiză unei categorii de persoane, o parte eră această sumă. Actualii, când au pus mâna pe Finanțe, au oprit în primul rând orec nanțarea. Apoi, ca dovadă a corectitudinii au alcătuit ei o comisiune care, chiar pe ziua alcătuirii ei: a controlat, a îndreptat, a adăugat și pe alții, a mărit cota laudă a aprobat, a ordonat, a achitat și a încasat sumele ordonate... — intruș membrii comisiunii erau și beneficiarii dăunării! Toate în aceeași zi! Și tot pentru ei!

Admirabil debut! În actualul guvern s-au numai doi naționali: cei de la Finanțe.

Ce-ar fi, Doamne!, să vină singur la putere!!

Între cei cari au încasat 100.000 lei „daune pentru suferințele îndurate în lupta pentru întregirea neamului”, este și d-l Ștefan Dan. Coincidența a făcut ca d-l Ștefan să fie parte din comisiunea care a repartizat sumele. Și tot coincidența l-a făcut să fie și subsecretar de Stat la Finanțe.

Afurisită coincidență!

Cum de n-a adus ea la subsecretariat Finanțelor pe vre-un locuitor din regiunea Brașov — Râșnov, de-acolo de unde au început luptele mai crâncene — căruia i s-a repartizat ca despăgubire pentru întreaga sa podărie devastată imensa sumă de... te (citiți: Zece) lei. — Absolut adevărat! nu

Papistas

Personalitatea Generalului Văitoianu.

Insușirile ostășești ale unui popor sunt valorificate (ridicate în preț) de către comandanții trupelor. Cele mai strălucite însușiri ale multimei se pierd, ca și aurul în nisipul râurilor, dacă nu ar fi cine să le folosească spre binele țării. Mulțumită destoiniciei, înțelepciunii și patriotismului generalilor noștri, a putut armata română să opună eroismul ei admirabil, tehnicii (mașinăriilor) moderne.

Generațiile viitoare vor trage folosul eforturilor și sacrificiilor de care am fost capabili în războiu. Ele vor căuta și găsi pilde de urmat în eroismul românesc colectiv și individual arătat în războiul întregirii neamului.

Libertatea și independența (neatârănarea) ce ne-a asigurată-o înăptuirea României Mari, este garanția dezvoltării și desfășurării generoase (plină de mărinimie) a tuturor calităților noastre de popor. Acele calități abia în viitor vor putea străluci cu toată puterea și pe toate terenurile. Urmașii noștri, dându-și seama de acest adevăr, cu recunoștință vor privi în trecutul istoric și vor pomeni cu sfîntenie numele înaintașilor, pe i-au învrednicit de acea fericire.

În limba de toate zilele se ovinuiește a se da numele de erou tuturor celor ce au căzut în războiu. Acest lucru este cu totul greșit; nu este erou, numai cel ce a murit în războiu, și nu toți

cel ce au căzut în lupte sunt eroi. Erou este, indiferent că a murit ori nu, cine a făcut în mod conștient (cu voia și știrea lui) o faptă, care dovedește un curaj fără păreche, devotament (gata de a aduce jertfe pentru binele aproapelui) nobil și abnegație (jertfă de sine) nefățărită.

Noi contemporanii acestor zile mărețe, de prefaceri generale, îndeosebi noi desrobiți părem a fi prea mult preocupați de necazurile vieții, ba suntem legați de clipa zilei cu toate patimile ei mărunte și înjositoare; și nu ne putem ridica cu sufletul la înălțimea, de unde să putem vedea măreția schimbărilor epocale prin cari trecem. Ori tocmai noi cei cari am supraviețuit chinurilor ce au premers aceste prefaceri, ar trebui să putem face mai ușor și mai bine constatarea schimbărilor produse sub ochii noștri.

Vremurile mari de azi au avut și ele eroii lor, cari sunt vrednici în prima linie de întreaga și sincera noastră considerație, înainte de a se împărțiși de ceea tardivă (târzie) a posterității, și de la care ei nu au nici un folos.

Dl. General Văitoianu, hotărât că este un erou al epopeei noastre naționale, desăvârșite în războiul ultim. D-sa rămâne una dintre cele mai caracteristice și alese personalități istorice a zilelor noastre.

Județul nostru are rara cinste de a-l avea în fruntea organizației Partidului Liberal. Prin însușirile-i scilpitoare acest general, care s'a ridicat din situația de comandant al unei divizii până la comanda unei armate și până la rara distincție de a fi fost unul dintre primii miniștri președinți ai României Mari, are dreptul la considerațiunea și stima noastră cea mai largă și sinceră.

În seceta de personalități, care bântuie acest nenorocit județ, devenit cuib al clevetirilor și bârfelilor oamenilor neputincioși, cari operează la întuneric, să ne bucurăm din toată inima și sincer, că putem avea în fruntea județului un patron politic de valoarea domnului general Văitoianu.

În numărul trecut al ziarului nostru am schițat fugitiv biografia d-lui general Văitoianu, dorind a-l apropia de sufletele cinstite. Stăruind aci asupra valorii excepționale a acestui mare bărbat, chemat de a mai juca și în viitor un rol important în viața publică a acestei țări, dorim de a încălzi sufletele prea reci, de multe ori neînțelegătoare a vremurilor și oamenilor, și de a face să păstreze pe seama acestui județ un înalt protector, care e vrednic de o stimă și iubire, mai mare decât oricare frunză politic ardelean.

Dela Prefectură.

Miercuri 15/VI a fost convocat consiliul județean pentru a-și da avisul în legătură cu dreptul de proprietate reclamat de județ asupra parcului public.

(E vorba de parcul pe care cei cari au preluat imperiul, în frunte cu d-l Boneu, fostul prefect, și l-au împărțit într-o frățească și duioasă armonie tacită...)

De data aceasta — auziți și vă faceți cruce! — consiliul a hotărât în unanimitate (O! quantum mutatus ab illo!) sesizarea justiției, însărcinând pe d-l jurisconsult al județului cu îndeplinirea formelor pentru radierea întabulărilor din cartea funduară!

În aceeași ședință, d-l prefect Laugier a propus — și consiliul a aprobat — ca pe intravilanul pe care moștenitorii... „imperiului” și-l împărțiseră frățește, să se construiască un impunător Palat Administrativ, demn de Municipiul Aradului, care să lege cele două edificii ale prefecturii, despărțite azi prin grădina publică.

Noua construcție va adăposti în ea toate serviciile prefecturii, iar cele două clădiri extreme vor servi de locuință funcționarilor superiori ai județului.

Ideia este cât se poate de fericită și nu ne putem opri de a nu felicita pe d-l Col. Laugier, care de cum a venit în fruntea prefecturii a înțeles să pună în concordantă intențiunile sale cu însăși interesele județului.

Viața politică.

și Lad, 15 Iunie.

Failmentul moral al guvernării treute, a avut ca efect și un fapt îmbucurător: scoaterea în relief a fiecărei organizații politice, în valoarea ei de rept. Goana după carteluri și lărgurile date zilnic în vileag de marea noastră presă politică, ne desvăluie asigurarea care domnește în rândurile acestor organizații — mici ca și mari. — Dacă privim în viața noastră politică, dacă ne adâncim în tainele ei — momentul critic prin care trece politica românească, e propice unei priviri destul de obiective — asidăm la un spectacol foarte amuzant. Începem cu fostul partid de guvernământ, care în ziua de 11 Iunie mi-a ținut ședința generală pentru a decide dacă trebuie să ia, sau nu, uditate la alegerile din Iulie. În urma „gănelui”, care a băntuit 48 de ore repetitiv averea statului, perspectiva unei udit de slabe reușite în alegeri, este a omplect înălțurată. (Rugăm cetitorii să-și imagineze numai, ce rezultat electoral ar avea în localitate o listă „verescano-fripturistă”, în cap cu d-l asile Goldiș și în coadă cu celălalt asile, reprezentantul omului care a scris „Mustul care fierbe”!).

Averescanii în fața perspectivei de înălțurată — chiar de-ar avea cu ei 32 de companii de jandarmi, cu ari au încercat să facă ceiace n-au ușit — caută o platformă și cum orb la corb nu-și scoate ochii, strază cartel cu Marele Consiliu al L. N., al cărui trunchiu desrămurat ntinuă să-l conducă d-l A. C. Cuza. Osibilitatea cartelării nu este exclusă, ribul domn O. Goga fiind creditor lui A. C. Cuza: prețul celor nouă eși în Parlamentul dizolvat. E o che-tarie de circumstanță și cum d-l Cuza giga dovedit un perfect cavalier, în toate au hazlunile, avem credința că țarguilele au vor face, precupețind însă vânatul în pădure! Liga după cum se știe, te într-o stare de descompunere, bătându-i și ei la ușa același failment oral ca partidului, care a aruncat-o

plocon în viața politică românească. Alegătorul român, conștient de votul său, cunoaște tragerea pe sfoară din alegerile din anul trecut, și românul odată păcălit, suflă și în apa de fântână. — Se zice că restul Ligii — dacă și așa se mai poate numi rest — urmărește un cartel cu partidul idealist al d-lui N. Iorga. Frumoasă alegere, pentru restul Ligii; inexistentă, pentru formația Iorghistă. Oprindu-ne puțin la atitudinea ultimă a marelui nostru istoric, nu ne putem ține mîna inacțiunii d-sale în atari momente, pe cari le trăim!... În momentul declarării crizei de guvern recent, se părea că chela situației politice o avea d-l Iorga; se părea cu atât mai mult cu cât criza părea izvorâtă pe chestia dinastică. Zadarnic am așteptat cu toții intrarea d-sale efectivă, în arena politică; d-sa s'a mulțumit să facă declarații peste declarații, toate cu formă, dar fără nici un fel de fond.

— Să trecem acum la partidul fuzionat, după cei șapte ani de pertractări, la Partidul Național-Tărănist, de sub șefia celor doi șefi, în plus șeful ocult: faimosul C. Stere, a cărui continuă influență de directivă a cauzat desbinarea grupului d-lui Lupu. Lovit recent în existența lui de cele două dislocări: grupul Lupu și grupul Grigoraș Filipescu, partidul Național-Tărănist se găsește într-o stare continuă de dezagregare. Având în față alți, cel puțin opt ani de opoziție, partidul se frământă cu oscilări liberalo-averescane; spre cei dintâi cu curtoazie de față bătrână fără zestre rămasă nemăritată; spre cei din urmă cu siluetă țanțoșă de Don Juan, pe lângă o femeie cu renume în trecut. Ambele metode îl arată așa cum e: fără directivă bine definită, fără disciplină în rândurile-l derutate de evenimentul zilei de mâine, fără echilibrare perfectă pe forțe proprii. Este jocul politice cel mai nepolitic, al acelulași partid care la încoronarea dela Alba-Iulia a ținut morțiș să arate românismului eliberat, că în țara asta

Aventura unui crai bătrân.

D-l Vasile Goldiș, ex ministru al Artelor, în dorința de a arăta veșnic tîndr, își cănește părul și mustața. D-sa, ca autorul deslegării unor chestiuni mari (vezi „Chestiunea Naționalităților”, iscălită de d-l Goldiș, scrisă — se zice — de către răposatul Pop, magistrat al Curții de Casație din Budapesta) s'a gândit că n-a trecut pragul vârstei periculoase și în lumea artelor fiind — cum e și natural — artiste multe și frumoase; s-a gândit deci să facă revizuirea... celor în vîrstă. Surghiunul a căzut pe una din cele mai talentate artiste ale „Naționalului”, pe Marioara Giurgea. Probabil că d-na Giurgea, atunci când ex ministrul Vasile Goldiș i-a sărutat curtenitor mîna, a simțit furișindu-i-se pe nări mirosul uleiului de cănelei și va fi refuzat, poate, fostului ministru invitația la o friptură; fapt care a decis pe ex excelența sa, s'o scoată la pensie, întocmind-o cu o altă — mult mai tîndră, dar tot odată, mult mai fără talent ca Giurgina —. Dar d-l Goldiș a pășit pragul ministerului într-un moment ghinionist și cum D-sa nu-i de loc artist, nu bănuia că în lumea artelor, tainele nu rămân învăluite... și gurile cari știau multe, au spus tot ce știau — A fost deajuns să afle și Giurgina, ceiace refuza să creadă — că ar mai putea fi capabil un crai bă-

trân — și tărăboiul a izbucnit! Acest scandal, mochinnd un timp între culise, iată-l azi dat în public. D-na Marioara Giurgea, avînd în mîna întregul fir al înlocuirii sale dela „Național” a deschis acțiune publică contra... Ministerului Artelor! — Contra Ministerului? bine, dar asta e o îndăzneală nemăipomenită din partea societății M. Giurgea! Dece contra ministerului, când autorul afacerii scandaluoase, este chiar persoana ex ministrului?! Întrebarea este perfect legitimă, de vreme ce chiar „Universul” ziarul ministrului de justiție scrie într'un articol de fond (!) în această chestiune, susținînd clar, că în baza legii, despăgubirea de 1.400.000 pe care o pretinde d-na Giurgea — în procesului câștigat — trebuie să fie suportată personal de autor. — Not, față de această întunecată chestiune — mai întunecată chiar decât „Chestia Naționalităților” — ne întrebăm mirați: de ce ex ministru al Artelor, n'a ordonat d-nei Giurgea 1400000 lei, din excedentul repartizat departamentului său, când știa bine că odată și odată tot va achita acea sumă reclamantă?! Numai atunci, când d-l V. Goldiș va achita această sumă din buzunarele proprii, își va da seama că de scump costă o aventură... de crai bătrîn!

trăiesc două înjghebări politice, cari au curajul sfidării, fie ea adresată unei dinastii atât de iubite ca a noastră.

Era fatal ca aceste două înjghebări politice, în preajma vremurilor pe cari le trăim, să-și dea mîna cu scopuri pe cari le-am întrezărit, în toamna anului 1923.

Trecem la cea din urmă organizație: Partidul Național-Liberal. Dacă cercetăm istoria dela începutul existenței statului român, în toate evenimentele mari arbitru situației a fost numai și numai acest partid. Cauza o găsim repede: e răsărit și crescut din pămîntul României, rădăcinile sale fiind înfipte până în cele mai depărtate cîtune. Mințile luminate, cari îl

conduc, nu stau și n-au stat nici un moment sub influența unui trădător ca Stere, privirea fiindu-le îndreptată pururea în rândurile poporului, căruia a știut să-l înțeleagă nevoile și aspirațiile naționale, cum nici că se putea mai bine. Partidul cu un trecut așa de bogat în fapte mărețe ca cel Național-Liberal, dă și azi garanție țării, trecerei cu bine, peste obstacolul în fața căruia ne găsim. Intelectualul nostru, ca și țărănul bine chibzuit când e chemat să facă fapte mari, cunosc garanția acestui partid, și deaceia azi mai mult ca nici odată, își vor încredința fiecare rosturile în mîinile minților românești luminate, cari l-au condus spre atâtea izbânzli.

Informațiuni

În urma campaniei întreprinsă de către Partidul Național-Liberal, prima noastră instituție de credit, Banca Națională, a început acțiunea printre principalele Bănci, pentru scăderea dobânzilor. Acum două săptămâni a avut loc, la Timișoara, o consfătuire a bancheșilor prezidată de delegatul primului nostru institut de emisiune. În ea participanții și-au luat angajamentul moral de a reduce dobânzile ce le percep.

Deasemeni, s'a încheiat un acord principal în baza căruia băncile s'au obligat să nu plătească la depuneri pe un termen fix dobânzi mai mari de 12-14 la sută, iar pentru depunerile la vedere mai mult de șapte la sută.

Aceste hotărâri au fost imediat puse în aplicare.

Rezultatul este o scădere apreciabilă a dobânzilor în întregul Banat. Să sperăm că această pildă va fi urmată și de alte bănci.

Rugăm pe toți prietenii politici cari organizează și țin întruniri în întreg cuprinsul județului, să ne aducă la cunoștință, pe scurt, cum au decurs aceste întruniri sau consfătuiri și cine a luat parte la ele. — Corespondențele se trimit ziarului, la redacție: Bul. Regina Maria 12, Etaj.

Regretăm că lipsa de spațiu ne determină să lăsăm afară darea de seamă privitoare la concursul hipic militar de Duminecă 12 Iunie c..

Aceste alergări au avut un succes moral desăvârșit, — fapt pentru care atât comitetul de organizare cât și concurenții, ofițeri și grade inferioare, merită vii felicitări.

Din parte-ne am dori cât mai dese concursuri de acest fel; dacă nu pentru altceva, măcar pentru a da un nimerit și rînj de întâlnire publicului românesc arădan.

Contrabandă de mătase și zaharină. Autoritățile vamale ungurești dela frontiera noastră au descoperit la trenul accelerat din ziua de 14 Iunie, o mare contrabandă în vagonul direct Viena—Timișoara. Se zice că între tapetul și scândura vagonului contrabandiștii ar fi intenționat să treacă în țară peste 500 kgr. mătase și 200 kgr. zaharină. Autoritățile ungare cercetează acest caz pentru a vedea cine se face vinovat că a permis deșurubarea pieselor unui vagon de cale ferată, cu scopul de a ușura o contrabandă în stilul acesta.

Reamintim foștilor elevi și publicului, că serbările organizate de Asociația profesorilor secundari din Arad pentru comemorarea profesorului pedagog Dr. Petru Pipoș vor avea loc Duminecă 19 Iunie și se vor desfășura după programul arătat în numărul trecut al ziarului nostru, începând dinineapă cu oficierea unui TE-DEUM la Catedrală și sfârșind cu serbarea dela ora 5 după masă, din sala Palatului Cultural.

Aci va conferența despre calitățile alese și activitatea neobosită a dispărutului, fostul său elev d-l Sabin Evuțian inspector școlar.

Mai mulți preoți din dieceza Aradului se plâng că nu li se plătește salariul, iar când li se plătește... cu mari întârzieri.

Și motivul acestor neglijențe se zice că ar fi de ordin politic. Patru onorați protopopi, datorită treburilor lor multiple, treburi politice bine înțelese, s'au învrednicit, în guvernarea de tristă memorie, să fie senatori. Și cum grijele pe care le-au avut pentru progresul... țării au fost... mari, n'au avut timp să întocmească statele de plată. De ce s'ar mai fi oboșit... Preoții pot aștepta, căci cariera lor e mai de lungă durată decât a d-lor foști senatori. Nădăjdul că acum când sunt dispensați de atâtea obligații față de țară își vor aduce aminte de preoți.

Ar fi și timpul! Așa e, d-lor foști senatori?

Societatea de Patinaj din Arad, cu ocazia jubileului de 50 de ani de existență, la 15—19 Iunie, aranjază un concurs de tenis internațional jubilar pe terenurile proprii din Parcul Eminescu. Adunarea generală jubilară la 19 Iunie orele 10 a. m., în sala de ședințe a primăriei orașului.

Opera română din Cluj în Arad.

Ordinea reprezentațiilor până Duminică 19/VI inclusiv.

Vineri 17 Iunie „Lăkmé”.

Sâmb. 18 „Balul măscat”.

Dum. 19 „Carmen”.

Bilete la cassa teatrului.

Intruniri politice.

În ziua de 12 Iunie, țărani din Măndrușoc și Căclău au fost convocați la o întrunire publică înaintea bisericii ort. rom. Au participat la 300 săteni cari au ascultat cu evlavie cuvintele de îmbărbătare ale șefului de sector N. Cristea. După întrunire fiind provocați a-și exprima convingerile față de alegerile din 7 Iulie, toți cu însuflețire și-au manifestat alipirea de partidul liberal, unicul chemat să scoată carul statului din nămolul în care l'a vârat detestabila guvernare trecută. În ziua de 13 Iunie o altă întrunire politică

liberală tot sub conducerea lui N. Cristea s'a ținut în comuna Micălaca în casa vrednicului român Păcurariu, unde de asemenea toată mulțimea adunată a opinat cu însuflețire pentru partidul liberal, sprijinul napăstuiților și viitorul cărmuitor al intereselor generale ale Țării. Din ambele întruniri s'a cules impresia că partidul liberal, care numără în trecutul său atâtea fapte mari pentru consolidarea internă a Țării, își găsește ecou puternic în inimile țărănilor noștri.

Cor.

Un ziar românesc mai puțin.

Nu fără părere de rău anunțăm pe cititorii lui ștai noștri că ziarul „Cuvântul Ardealului” a fost nevoit să-și înceteze apariția. A dispărut odată cu plecarea fostului prefect, care l-a finanțat.

Dealtfel asta este soarta mai tuturor ziarelor românești din provincie: se ridică și dispar odată cu omul sau gruparea care le susține materialicește. Noi nu avem un organ zilnic care să se susțină prin publicitatea pe care ar pune-o la îndemâna cititorilor, și nu avem nici cititori pe cari să-l intereseze o astfel de publicitate. Sau poate tocmai pentru asta! Majoritatea populației din orașele noastre — și mai cu deosebire negustorii și industriași — e străină și utilizează presa străină, iar pe funcționarii sau pe săteanul nostru nu-l interesează cu nimic „americanismul” reclamelor de prin gazete. Poate fi, cel mult, o victimă a lui.

Acesta-i unul din motivele generale pentru care presa românească din noile ținuturi — spre deosebire de cea străină — nu se poate susține.

Un alt motiv serios ar fi lipsa unor gazetari de profesie, destoinici și cu țara morală.

A fi gazetar de meserie înseamnă a înobiliza ziaristica prin scrisul tău și nu a-l pune în serviciul oricui îți iese în drum sau oricui îți dă mai mult.

Cu acest din urmă procedeu, ajungi ca nimeni să nu te mai citească și să nu mai interesezi pe nimeni.

A fi gazetar de meserie, înseamnă a-ți iubi meseria și a căuta să faci din ea un apostolat, — nu o corvoadă pentru tine și pentru alții.

A fi gazetar de meserie, deci un permanent îndrumător al marelui public, înseamnă a fi tu însuși o forță, un abil observator, un conștiințos reporter și un generator de idei.

El bine, astfel de gazetari de meserie nu se găsesc pe toate drumurile.

Lipsa lor e suplinită de diletanțismul publicistic.

Și diletanțismul are un mare avantaj: e variat și se selectează. Cu o singură condiție: să fie stimulat și organizat.

E tocmai ceea ce n-au făcut cei cari au finanțat foala despre care vorbim.

În loc să numească de la început un om „cu suprafață” care prin avaritia lui morală ar fi fost în stare atragă pe intelectuali colaboratori cazonali și să organizeze pe salariați s-au mulțumit ca după ce au angajat salariați bine remunerați, să ceară sistematic intelectualilor să colaboreze condițiuni cari nu erau departe de fi jignitoare.

Firește, colaborarea nu s-a produs, când s'a produs, a fost accidentală, efemeră, admirabilă uneori — fără consistență.

Urmarea acestor neprevederi a fost dezastruoasă. Gazeta a căzut pe mâna unui om care n-a avut nici un punct de contact cu ziaristica. Un om foarte bine intenționat — poate; foarte micor — sigur; dar null! Sub direcția lui „Cuvântul Ardealului” ajuns almanahul umoristic al cafenelei și colțului de stradă.

Nu omul a fost de vină — ci rămas un simplu pseudonim — ci sau cei cari l-au pus acolo.

Pentru prestigiul presei române dispariția unei gazete care apărea o astfel de direcție și în condiții cari în ultima vreme ajunseser să provoace... compătimirea, nu po decât să bucure.

Dar alături de acest prestigiu, acelaș plan, stă imperioasă necesitatea unui cotidian român aici, la graniță. Ca să aibă trăinicie, acest cotidian trebuie să fie rezultatul colaborării a trei factori: puțină înțelegere a nevoii, puțină bunăvoință în răspundere și puțină cât mai puțină curaj făcută de după adăpostul unei autotăți, iluzorii și inactive.

În schimb puțină, cât de puțină: nealță în slujba ideilor proprii, oportunități ale celor cari greșesc sau nepricepere sau din prea multă cепен... de alt ordin.

Constatând ceea ce nu s-a făcut timp de către cei cari aveau căderea o facă pentru a înlătura lipsurile identitale, ne exprimăm sincera părere de rău pentru dispariția definitivă a ziarului românesc „Cuvântul Ardealului”.

Un luptător mai puțin în prim rânduri.

al. cons

Transportarea osemintelor

a 120 de eroi italieni dela Arad la București. Arad 16 Iunie.

Astăzi 16 Iunie — conform înțelegerii româno-italiene — osemintele celor 120 de eroi italieni îngropați în Micălaca, au fost transportate la București. Solemnitatea desfășurată dela Cetate și până la gară a fost din cele mai impunătoare. După oficierea unui scurt serviciu divin, în biserica din Cetate, cele 120 de sicrie au fost așezate în cinci care funebre, ornate cu verdeață și drapele româno-italiene. Au depus coroane: Prefectura județului, „Soc. Cultul Eroilor”, Invalizii de Răsboiu, Colonia Italiană, Comand. div. I cavalerie și Primăria orașului. În urma carelor funebre au luat loc toți ofițerii garnizoanei Arad, în frunte cu d-l general I. Prodan, comand. div. I cavalerie și căpitan Vetturlo Vespasiani, delegatul Italiei. Cortegiul a parcurs stradele: Bucur, Avram Iancu, Regina Maria, Regele Ferdinand și Bihorului oprindu-se în fața gării. Onorurile depunerii sicriilor în carele funebre în Cetate, precum și cele ale depunerii în vagoanele mortuare, au fost date de către unitățile militare din garnizoană.

După așezarea sicriilor în vagoane, a vorbit d-l colonel C. Căca, arătând că prin solemnitatea aceasta România dă o nouă dovadă de prietenie surorii sale mai mari Italia. A răspuns d-l căpitan Vetturlo Vespasiani, după care vagoanele au fost atașate la trenul personal pentru București.

A murit un profesor

— CAROL GÉRECCZ —

Miercuri dimineața a murit pe o lovitură de un atac de apoplexie, profesorul Gérecz. Răposatul făcea parte din vechiul talangă a dascălilor liceului de stat reșc, căruia, odată cu întregirea neamului luat locul liceul „Moise Nicoară”.

După această schimbare, an de an măsură ce numărul clasele elevilor măriți se micșorau, — în Iunie 1926 a părut a opta, ultima — profesorul Gérecz se simtea tot mai timid, tot mai strălucimilcol colegilor săi români.

Înzestrat cu o frumoasă cultură literară cunoscând la perfecție franceza și engleză, călătorit îndelung prin țările occidentale Gérecz nu avea în sine nimic din seninției sale. Dimpotrivă, era veșnic prevenit.

Ceea ce lui i-se părea foarte frumoasă relațiunile colegiale, o aleasă delicată gesturi și expresii, — pe mulți dintre ei îi supăra. Prin contrast — sau, poate — îl interesa. Destul că politețea sa era de exagerată — jenă.

Altădată Gérecz, un admirabil călător, aduna lume multă chiar din afară de țară la conferințele sale. A fost o vreme glasul său metalic producea valuri de în ultimul timp se mulțumea să apară surzând binevoitor cuvântările patriale unor colegi străini, cari i-ar fi putut fi vârstă, copii.

Mândria omului de altădată se făcea acum tăcută prin străzile neumbrate ale orașului, prin sălile pustii ale liceului, în colț izolat de cancelarie. Tăcut — în mijlocul unor colegi egomotoși...

Gérecz a fost un învins. Mai puțin ca nație — mai mult ca ca soț, ca tată. Mai ales ca tată!

A fost o victimă a dragostei de pădure Dumnezeu să îndrepte pașii copiilor, cărările visate de el, iar pe el Dumnezeu să-l odihnească în pace!

al. cons